

En kommunikativ, en sosiokulturell og en biografisk tilnærming til arbeidsrettet norskopplæring

Marianne Eek, Høgskolen i Innlandet

I dette innlegget presenterer jeg foreløpige funn fra et aksjonsforskningsprosjekt der hensikten var å utvikle ny kunnskap om utfordringer og muligheter knyttet til arbeidsrettet norskopplæring for voksne innvandrere med liten skolebakgrunn. I aksjonsforskningsprosessen deltok lærere ved et voksenopplæringscenter og en gruppe forskere fra Høgskolen i Innlandet, og en grunntanke i prosjektet var at utprøving av endringer i undervisningen skjer i et samspill mellom lærernes erfaringer og nyere forskning om voksenopplæring for voksne innvandrere.

I presentasjonen spør jeg:

-Hvilke innsikter gir aksjonsforskningsprosessen når det gjelder muligheter for å skape sammenhenger mellom arbeidsrom og undervisningsrom?

-Hvilke innsikter gir studien når det gjelder en kommunikativ, en sosiokulturell og en biografisk tilnærming til arbeidsrettet norskopplæring?

Teoretiske utgangspunkt for studien er sosiokulturelle perspektiver på læring som situert, mediert og distribuert mellom mennesker (Lantolf, 2000; Säljö, 2001), læring som deltakelse i praksisfellesskap (Lave & Wenger, 2003), perspektiver på litterasitet i New Literacy Studies (Barton, 2007; Street, 1995), teori om investering (Norton, 2013) og tidligere studier om arbeidsrettet andrespråklæring (f.eks. Sandwall, 2013 og Pedersen, 2018). Rammeverket for analyse av datamaterialet bygger på Pedersens (2018) tre tilnærminger til arbeidsrettet norskopplæring, en kommunikativ tilgang der målet er at deltakerne får kommunikativ kompetanse, en sosiokulturell tilgang som blant annet åpner opp for refleksjoner omkring maktforhold og en biografisk tilnærming der deltakernes livshistorier får betydning (s. 18-21).

Datamaterialet omfatter refleksjonssamtaler og intervjuer med to lærere om utprøving av og erfaringer med arbeidsrettet norskopplæring i klasserommet og på arbeidsplassen, samt observasjon av arbeidsrettet norskopplæring i klasserommet og deltakelse ved læreres praksisbesøk til tre språkpraksisplasser i butikk der hensikten var å følge opp språklæringen og bidra til å skape koblinger mellom arbeidsrom og undervisningsrom.

Foreløpige resultater viser at det var utfordrende for deltakerne å bringe språk fra arbeidsplassen tilbake til klasserommet for å bearbeide dette, og at det var lærerne som fikk en nøkkelrolle når det gjaldt å skape koblinger mellom arbeidsrom og undervisningsrom. Lærerne prøvde ulike tilnærminger, men appen Showbie viste seg å gi gode muligheter for å skape slike koblinger, og for å arbeide strukturert, dynamisk og tilpasset med relevant ordforråd, aktuelle fraser, uttaletrening og såkalte «arbeidsoppdrag» for den aktuelle uka. Resultatene gir dermed innblikk i fruktbare kommunikative tilganger til arbeidsrettet norskopplæring med bruk av digitale hjelpemidler. Studien gir også innblikk i sosiokulturelle forhold som lærerne diskuterte med forsker, som blant annet maktperspektiver som gjorde seg gjeldende mellom deltakere og de andre ansatte, og mellom lærere og leder/de ansatte på språkpraksisplassene. Bruk av rollespill, både rollespill som lærerne spilte inn for å eksemplifisere ulike forhold, og rollespill som deltakerne selv spilte inn, bidro dessuten til å skape bevissthet om kulturelle forskjeller og kroppspråk. Studien gir imidlertid lite innblikk i arbeid med en biografisk tilnærming til arbeidsrettet norskopplæring, der deltakernes livshistorier kommer i fokus.



Referanser:

- Barton, D. (2007). *Literacy: An introduction to the ecology of written language*. Malden, Mass: Blackwell.
- Lantolf, J. P. (2000). *Introducing sociocultural theory*. I J. P. Lantolf (Red.), *Sociocultural Theory and Second Language Learning* (s. 1-26). Oxford University Press.
- Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring og andre tekster*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation* (2 utg.). Bristol: Multilingual Matters.
- Pedersen, M. S. (2018). *Samspill – sprogdidaktiske tilgange til arbejdsrettet andetsprogsundervisning*. Sprogforum 66
- Sandwall, K. (2013). *Att hantera praktiken – om sfi-studerandes möjligheter till interaktion och lärande på praktikplatser*. (Doktoravhandling, Göteborgs Universitet).
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/32029/1/gupea_2077_32029_1.pdf
- Street, B. V. (1995). *Social Literacies: Critical Approaches to Literacy in Development, Ethnography and Education*. Pearson Education.
- Säljö, R. (2001). *Læring i praksis: Et sosiokulturelt perspektiv*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.